

EUROOPA ÕIGUSKUTSE TUUMPÕHIMÕTETE HARTA JA EETIKAKOODEKS EUROOPA ADVOKAATIDELE

Euroopa Liidu Advokatuuride ja Õigusühingute Nõukogu (CCBE) peamiseks eesmärgiks on esindada selle liikmeks olevaid advokatuure ja õigusühinguid, sõltumata sellest, kas need on täisliikmed (st need, mis kuuluvad Euroopa Liitu, Euroopa majandusruumi ja Šveitsi konföderatsiooni) või assotsieerunud liikmed või vaatlejaliikmed kõigis vastastikuse huvi küsimustes, mis puudutavad advokaadi kutse teostamist, õiguse arendamist ja praktikat, millel on seos õigusriigi ja õigusemõistmisega ja materiaalõiguse arengutega, nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil (CCBE põhikirja art. III 1.a).

Selles seoses ühendavad advokatuuride ja õigusühingute esindajad üle 700,000 Euroopa advokaadi.

CCBE on vastu võtnud kaks asutamisteksti, mis on lülitatud antud brošüüri ja mis täiendavad teineteist, kuid on loomult oluliselt erinevad.

Kõige hiljutisem tekst on **Euroopa õiguskutse tuumpõhimõtete harta**, mis võeti vastu plenaaristungil Brüsselis 24. novembril 2006. aastal. Harta pole mõeldud eetikakoodeksiks. See rakendub kogu Euroopas, hõlmates ka riike väljaspool CCBE liikmesriike, assotsieerunud riike ja vaatlejariike. Harta sisaldab loetelu kümnest tuumpõhimõttest, mis on omased siseriiklikele ja rahvusvahelistele reeglitele, mis reguleerivad õiguskutset.

Harta eesmärgiks on muuseas aidata advokatuure, kes püüavad rajada oma sõltumatust, ning tõsta arusaama advokaadi rolli tähtsusest ühiskonnas; see on suunatud advokaatidele enestele ja otsustajatele ning avalikkusele üldiselt.

Euroopa eetikakoodeks advokaatidele pärineb 28. oktoobrist 1988. aastal. Seda on kolm korda muudetud; viimane muudatus toimus plenaaristungil Oportos 19. mail 2006. aastal. See on siduv tekst kõigile liikmesriikidele: kõik advokaadid, kes on nende riikide advokatuuride liikmed (sõltumata sellest, kas need advokatuurid on CCBE täis-, assotsieerunud või vaatlejaliikmed) peavad koodeksit oma piiriülestel toimingutes täitma Euroopa Liidu, Euroopa majandusruumi ja Šveitsi konföderatsiooni piires, samuti ka assotsieerunud ja vaatlejariikides.

Need kaks teksti sisaldavad kommentaari esimesele tekstile ja selgitavat märgukirja teisele tekstile.

Pole vajadust toonitada nendes kahes dokumendis esitatud normide, millel põhineb Euroopa õiguskutse deontoloogia ja mis aitavad vormida Euroopa advokaati ja Euroopa advokatuuri, tähtsust.

31. jaanuaril 2008. aastal

Euroopa õiguskutse tuumpõhimõtete harta¹

"Ühiskonnas, mis põhineb lugupidamisel õigusriigi vastu, täidab advokaat erilist rolli. Advokaadi kohustused ei alga ega lõpe temale pandud ülesannete ustava täitmisega seadusega lubatud piires. Advokaat peab teenima õiguse huve, samuti nende huve, kelle õigusi ja vabadusi talle on usaldatud kaitsta ning advokaadi kohus pole mitte ainult seista kliendi asja eest, vaid olla ka kliendi nõuandjaks. Lugupidamine advokaadi kutsefunktsiooni vastu on oluliseks tingimuseks õigusriigi ja demokraafia jaoks ühiskonnas."

- CCBE'i eetikakoodeks Euroopa advokaatidele, art. 1.1

On olemas tuumpõhimõtted, mis on samad kogu Euroopa õiguskutsele, isegi kui need põhimõtted väljenduvad mõnevõrra erineval viisil erinevates jurisdiktsioonides. Tuumpõhimõtted on aluseks mitmesugustele siseriiklikele ja rahvusvahelistele koodeksitele, mis on üliluslikud advokaatide käitumise suhtes. Euroopa advokaadid on kohustunud täitma neid põhimõtteid, mis on olulised nõuetekohasele õigusemõistmisele, juurdepääsule õigusele ja õiglasele kohtupidamisele, nii nagu seda nõuab Euroopa inimõiguste konventsioon. Advokatuurid ja õigusühingud, kohtud, seaduseandjad, valitsused ja rahvusvahelised organisatsioonid peavad püüdma toetada ja kaitsta tuumpõhimõtteid avalikkuse huvides.

Tuumpõhimõteteks konkreetselt on:

- (a) Advokaadi sõltumatus ja advokaadi vabadus kliendi asja ajada;
- (b) Advokaadi õigus ja kohustus hoida klientide asjad konfidentsiaalsetena ja austada kutsesaladust;
- (c) Huvide konflikti vältimine, kas erinevate klientide- või kliendi ja advokaadi vahel;
- (d) Õiguskutse väärrikus ja au ja individuaalse advokaadi väärrikus ning hea maine;
- (e) Lojaalsus kliendi suhtes;
- (f) Klientide õiglane kohtlemine tasu suhtes;
- (g) Advokaadi ametialane pädevus;
- (h) Lugupidamine ametialaste kolleegide vastu;
- (i) Lugupidamine seaduslikkuse ja õiglase õigusemõistmise vastu; ja
- (j) Õiguskutse eneseregulatsioon.

Kommentaar Euroopa õiguskutse tuumpõhimõtete hartale²

1. 25. novembril 2006. aastal võttis CCBE ühehäälselt vastu "Euroopa õiguskutse tuumpõhimõtete harta". Harta sisaldab loetelu kümnest põhimõttest, mis on ühised kogu Euroopa õiguskutse jaoks. Lugupidamine nende põhimõtete vastu on aluseks õigusele saada juriidilist kaitset, mis on demokraatias kõigi põhiõiguste nurgakiviks.
2. Tuumpõhimõtted väljendavad ühist alust, millel põhinevad kõik siseriiklikud ja rahvusvahelised reeglid, mis on ülimuslikud Euroopa advokaatide käitumise suhtes.
3. Harta võtab arvesse:
 - Siseriiklike professionaalseid reegleid kogu Euroopas, sh reegleid CCBE-välistes riikides, mis samuti jagavad neid ühiseid Euroopa juriidilise praktika põhimõtteid³,
 - CCBE'i eetikakoodeks Euroopa advokaatidele,
 - Rahvusvaheliste advokaatide rahvusvahelise eetikakoodeksi üldise rakenduse põhimõtted⁴,
 - Soovitus (2000) 21, 25. oktoobrist 2000. aastast Euroopa nõukogu ministrite komiteelt liikmesriikidele vabaduse suhtes teostada advokaadi kutset⁵,
 - Advokaatide rolli aluspõhimõtted, mille võttis vastu Kaheksas ÜRO kuritegevuse ärahoidmise ja õiguserikkujate käsitlemise kongress, Havannas (Kuuba), 27. augustil - 7. septembril 1990. aastal⁶,
 - Euroopa inimõiguste kohtu praktika ja Euroopa Kohtu praktika ning eriti Euroopa Kohtu otsus 19. veebruarist 2002. aastal Wouters v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99)⁷,
 - Universaalne inimõiguste deklaratsioon⁸, Euroopa inimõiguste konventsioon⁹ ja Euroopa Liidu põhiõiguste Harta¹⁰,
 - Euroopa Parlamendi otsus õiguskutse kohta ja üldine huvi juriidiliste süsteemide funktsioneerimise vastu, 23. märts 2006. aastal¹¹.
4. Harta on ette nähtud toimima üle-Euroopalise dokumendina, mis hõlmab ka riike väljaspool CCBE liikmesriike, assotsieerunud riike ja vaatlejariike. Eeldatakse, et Harta on abiks näiteks advokaatidele, kes püüavad saavutada sõltumatust Euroopa tekkivates demokraatias.
5. Loodetakse, et Harta suurendab advokaatide, otsustetegijate ja avalikkuse arusaamist advokaadi rolli tähtsusest ühiskonnas ja viisist, kuidas põhimõtted, mille abil õiguskutse on reguleeritud, toetavad seda rolli.
6. Advokaadi roll, keda palkab indiviid, firma või riik, on olla kliendi usaldusnõunik ja esindaja, professionaal, keda austavad kolmandad isikud ja vältimatu osaline õiglases õigusemõistmises. Kehastades kõiki neid elemente täidab advokaat, kes ustavalt teenib oma kliendi huve ja kaitseb kliendi õiguseid, samuti advokaadi funktsioone ühiskonnas – milleks on konfliktide ennetamine ja ärahoidmine, konfliktide lahendamise tagamine vastavalt tunnustatud tsiviil, avaliku või kriminaalõiguse põhimõtetele ja nõuetekohase õiguste ja huvide arvestamisega seaduse arendamiseks ning vabaduse, õiguse ja õigusiigi kaitseks.
7. CCBE usub et kohtunikud, seaduseandjad, valitsused ja rahvusvahelised organisatsioonid püüavad koos advokaatidega toetada Hartas esitatud põhimõtteid.
8. Harta eessõnaks on väljavõte eetikakoodeksi preambulast Euroopa advokaatidele, sh avaldus, et: "Austus advokaadi professionaalse funktsiooni vastu on oluline tingimus õigusiigi ja demokraatia jaoks ühiskonnas." Õigusiik on vahetult seotud demokraatiaga, nii nagu seda praegu Euroopas mõistetakse.

2 Vastu võetud CCBE Plenaaristungil 11.05.2007

3 Siseriiklikud käitumiskoodeksid on saadaval CCBE veebilehel: <http://www.ccbe.eu/index.php?id=107&L=0>

4 IBA, IBA GENERAL PRINCIPLES FOR THE LEGAL PROFESSION, <http://www.ibanet.org/images/alla/laaditud/BIC/2006%20general%20principles%20for%20legal%20profession.pdf>

5 Euroopa Nõukogu, Soovitus nr R (2000) 21 Ministrite komiteelt, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=62250>

6 ÜRO inimõiguste volinik, Advokaatide rolli aluspõhimõtted, http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp44.htm

7 Eur-Lex, Official Journal of the European Communities, 4.5.2002, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2002/c_109/c_10920020504en00040005.pdf

8 ÜRO, Üldine inimõiguste deklaratsioon, <http://www.un.org/Overview/rights.html>

9 Euroopa Nõukogu, Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/D5CC24A7-DC13-4318-B457-5C9014916D7A/0/EnglishAnglais.pdf>

10 Euroopa Liidu põhiõiguste harta, http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

11 Euroopa Parlament, Otsus õiguskutse ja üldhuvide kohta funktsioneerivates õigussüsteemides, 23. märtsil 2006, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+XML+V0//EN>

Põhimõte (a) - Advokaadi sõltumatus ja advokaadi vabadus kliendi asju ajada:

Advokaat peab olema vaba – nii poliitiliselt, majanduslikult kui ka intellektuaalselt – sooritades oma tegevust kliendi nõustamisel ja esindamisel. See tähendab, et advokaat peab olema riigist ja muudest võimustruktuuridest sõltumatu ja ta ei tohi lubada oma sõltumatust ohtu seada ebakohase survega äripartnerite poolt. Advokaat peab samuti jääma sõltumatuks oma kliendist, et teda usaldaks kolmandad isikud ja kohtud. Ilma sõltumatusest kliendist ei saa olla garantiid, et advokaadi töö oleks kvaliteetne. Advokaadi liikmeksolemine liberaalses ametis ja autoriteet, mis tuleneb sellest liikmeks olemisest, aitab hoida elukutse sõltumatust ning advokatuuridel on oluline rolli, aidates garanteerida advokaatide sõltumatust. Advokaadikutse eneseregulatsiooni nähakse olulise tegurina, mis toetab individuaalse advokaadi sõltumatust. Väärib märkimist, et mittevabades ühiskondades takistatakse advokaatidel oma klientide eest seista ja neid võib oodata vangistus või surm püüete eest seda teha.

Põhimõte (b) – Advokaadi õigus ja kohustus hoida klientide asju konfidentsiaalsetena ning austada kutsesaladust:

Advokaadi funktsiooni juures on oluline, et klient ütleks advokaadile asju, mida klient teistele ei ütleks – intiimseid isikuandmeid või hinnalisi ärisaladusi - ja et advokaat saaks muud informatsiooni usalduslikkuse alusel. Konfidentsiaalsuse kohustusega pole usaldust. Harta toonitab selle põhimõtte duaalset loomust- konfidentsiaalsuse järgimine pole vaid advokaadi kohustus –see on kliendi fundamentaalne inimõigus. "Õiguskutse privileegi" reeglid keelavad advokaadi ja kliendi suhtluse kasutamist kliendi vastu. Mõnes jurisdiktsioonis nähakse õigust konfidentsiaalsusele kui vaid kliendile kuuluvat, samas teistes jurisdiktsioonides võib "kutsesaladust" samuti nõuda, et advokaat hoiaks saladuses oma kliendi usalduslikkuse alusel antud teateid teise poole advokaadi eest. Põhimõte (b) hõlmab kõiki seonduvaid mõisteid - õiguskutse privileegi, konfidentsiaalsust ja kutsesaladust. Advokaadi kohustus kliendi ees jääb püsima ka pärast seda, kui advokaat on lakanud tegutsemast.

Põhimõte (c) - Huvide konflikti vältimine, kas erinevate klientide vahel või kliendi ja advokaadi vahel.

Oma kutse nõuetekohasel teostamisel peab advokaat vältima huvide konflikti. Seega ei või advokaat tegutseda kahe kliendi nimel samas asjas, kui nende klientide vahel on huvide konflikt või selle risk. Samuti peab advokaat hoiduma tegutsemast uue kliendi nimel, kui advokaat omab konfidentsiaalset informatsiooni, mille ta sai teiselt praeguselt või endiselt kliendilt. Samuti ei tohi advokaat võtta endale klienti, kui kliendi ja advokaadi vahel on huvide konflikt. Kui huvide konflikt tekib tegevuse käigus kliendi nimel, siis peab advokaat lõpetama tegevuse. On näha, et see põhimõte on vahetult seotud põhimõtetega (b) (konfidentsiaalsus), (a) (sõltumatus) ja (e) (lojaalsus).

Põhimõte (d) – Õiguskutse väärrikus ja au ja individuaalse advokaadi väärrikus ja hea maine.

Selleks, et kliendid, kolmandad isikud, kohtud ja riik usaldaks advokaati, peab ta näitama, et ta on selle usalduse ära teeninud. See saavutatakse liikmeks olemisega austatud kutses; advokaat ei tohi teha midagi sellist, mis kahjustab tema mainet või kutse kui sellise mainet ning avalikkuse usaldust kutse suhtes. See ei tähenda, et advokaat peab olema perfektne indiviid, see tähendab aga seda, et ta ei tohi kõlvaltult käituda ei juriidilises praktikas ega muus äritegevuses või isegi eraelus, mille tulemusel kutse saaks määritud. Kõlvatu käitumine võib kaasa tuua sanktsioone, sh tõsisematel juhtudel kutsesest väljajähtmise.

Põhimõte (e) - Lojaalsus kliendi suhtes:

Lojaalsus kliendi suhtes on advokaadi rolli oluline komponent. Klient peab suutma usaldada advokaati nõustajana ja esindajana. Selleks, et olla lojaalne kliendile peab advokaat olema sõltumatu (vt põhimõte (a)), peab vältima huvide konflikti (vt põhimõte (c)) ja hoidma kliendi poolt talle usaldatud teavet (vt põhimõte (b)). Mõned kutsekäitumise kõige delikaatsemad probleemid tekkivad vastastikusest toimest põhimõtte „lojaalsus kliendi suhtes“ ja põhimõtete vahel, mis fikseerivad advokaadi laiemad kohustused - põhimõte (d) (väärrikus ja au), põhimõte (h) (lugupidamine ametialaste kolleegide vastu) ja eriti põhimõte (i) (lugupidamine seaduslikkuse ja õiglase õigusemõistmise vastu). Selliste küsimustega tegeldes peab advokaat tegema kliendile selgeks, et advokaat ei saa ohtu seada oma kohustusi kohtu ees ja õigusemõistmisel, esitades kliendi nimel ebaausat asja.

Põhimõte (f) - Klientide õiglase kohtlemine tasu suhtes:

Tasu, mis advokaat võtab, peab olema kliendile avalikustatud, see peab olema õiglase ja mõistlik ja peab olema kooskõlas seaduse ja kutserõglitega, mis advokaadi suhtes kehtivad. Kuigi kutsekoodeksid (ja põhimõte (c) antud Hartas) toonitavad vajadust vältida huvide konflikti advokaadi ja kliendi vahel, kujutab advokaadi tasu küsimus ohtu selline konflikt esile kutsuda. Vastavalt sellele dikteerib nimetatud põhimõte vajaduse kutset reguleerida, et tagada, et kliendilt liigset tasu ei võetaks.

Põhimõte (g) - Advokaadi ametialane pädevus:

On selge, et advokaat ei suuda tõhusalt klienti nõustada või esindada, kui advokaadil puudub vastav kutseharidus ja -väljaõpe. Viimasel ajal on kvalifikatsiooni saamisele järgnevat koolitust (pidev kutsearendus) omandanud kasvavat tähtsust vastuseks kiiretele muutustele seadustes ja praktikas ja ning tehnoloogilises ja majanduslikus keskkonnas. Kutsereeglites toonitatakse tihti, et advokaat ei tohiks ette võtta asja, millega tegelemiseks ta pole pädev.

Põhimõte (h) - Lugupidamine ametialaste kolleegide vastu:

See põhimõte kujutab endast rohkem kui viisakuse vajaduse täheldamist – kuigi see on tähtis väga tundlikes ja väieldavates asjades, millesse advokaadid on tihti kaasatud oma klientide nimel. See põhimõte on seotud advokaadi rolliga vahendajana, kelle peale võib loota, et ta räägib tõtt, et ta tegutseb vastavuses kutsereeglitega ja peab lubadusi. Nõuetekohane õigusemõistmine nõuab advokaatidelt sellist omavahelist käitumist, et vaidlusalused asjad saaks tsiviliseeritud viisil lahendatud. Samuti on avalikes huvides, et advokaadid tegutseks üksteise suhtes heauskselt ja ei petaks. Omavaheline austus kutsekolleegide vahel kergendab nõuetekohast õigusemõistmist, aitab konflikte kokkuleppel lahendada ja on ka kliendi huvides.

Põhimõte (i) - Lugupidamine seaduslikkuse ja õiglase õigusemõistmise vastu:

Me iseloomustame advokaadi rolli ka õiglase õigusemõistmise osalisena. Sama ideed väljendatakse mõnikord kirjeldades advokaati "kohtuametnikuna" või "õiguse esindajana". Advokaat ei tohi kunagi tahtlikult anda kohtule väär- või eksitavat informatsiooni, samuti ei tohi advokaat kunagi kolmandatele isikutele oma kutsetegevuse käigus valetada. Need keelud jooksevad tihti risti vastu advokaadi kliendi vahetutele huvidele ja sellise selge konflikti käsitlemine kliendi ja õiguse huvide kujutab endast delikaatset probleemi, mida advokaat on koolitatud lahendama. Advokaadil on õigus pöörduda oma advokatuuri poole saamaks abi selliste probleemide puhul. Kuid lõppude lõpuks võib advokaat oma klienti edukalt esindada vaid siis, kui kohus ja kolmandad isikud loodavad advokaadile kui usaldusväärsele vahendajale ja osalisele õiglasel õigusemõistmisel.

Põhimõte (j) - Õiguskutse eneseregulatsioon:

Mittevabade ühiskondade üheks tunnuseks on see, et riik, kas avalikult või varjatult, kontrollib õiguskutset ja advokaatide tegevust. Enamik Euroopa õiguskutsetest kajastavad riigiregulatsiooni ja eneseregulatsiooni kombinatsiooni. Mitmel puhul riik, tunnistades tuumpõhimõtete tähtsust, kasutab nende toetuseks seadusandlust - näiteks osutades konfidentsiaalsusele seaduslikku tuge või andes advokatuuridele seaduslikku pädevust kutsereeglite koostamiseks. CCBE on veendunud, et vaid tugev eneseregulatsiooni element võib garanteerida advokaadikutse sõltumatust riigi suhtes ning et sõltumatust garanteerimata on advokaatidel võimatu oma kutset ja oma juriidilist rolli täita.

Eetikakoodeks Euroopa advokaatidele

Eetikakoodeksi Euroopa advokaatidele võttis esmalt vastu CCBE plenaaristung 28. oktoobril 1988. aastal ja hiljem muudeti seda CCBE plenaaristungitel 28 novembril, 1998. aastal, 6. detsembril 2002. aastal ja 19. mail 2006. aastal. Koodeksis võetakse samuti arvesse parandusi CCBE põhikirjas, mis ametlikult kiideti heaks 20. augustil 2007. aastal toimunud plenaaristungil.

1. PREAMBUL

1.1 Advokaadi roll ühiskonnas

Õigusriigis on advokaadil täita eriline roll. Advokaadi kohustused ei alga ega lõpe temale antud ülesannete truu täitmisega seadusega lubatud piires. Advokaat peab teenima õigluse huve ning samuti nende isikute huve, kelle õigusi ja vabadusi ta on usaldatud maksma panema ja kaitsma. Advokaadi kohuseks ei ole mitte üksnes kaitsta oma klienti, vaid olla kliendile ka nõuandjaks. Lugupidamine advokaadi kutsealase funktsiooni vastu on õigusriigi oluliseks tingimuseks, samuti demokraatia eelduseks ühiskonnas.

Advokaadi roll paneb advokaadile seetõttu erinevaid õiguslikke ja moraalseid kohustusi (mis mõnikord võivad osutada vastuolulisteks):

- kliendi ees;
- kohtute ja muude võimuorganite ees, kelle ees advokaat oma klienti kaitseb või klienti esindab;
- advokaadi kutse ees üldiselt ning selle iga liikme ees eraldi;
- avalikkuse ees, kelle jaoks on vaba ja sõltumatu kutse olemasolu, mida ühendab tervikuks lugupidamine kutse enda poolt kehtestatud reeglite vastu, oluline vahend inimõiguste kaitsmiseks sõltumata riigivõimust ning muudest ühiskonna huvigruppidest.

1.2 Kutse-eeetika reeglite iseloom

1.2.1. Kutse-eeetika nõuded on koostatud lähtuvalt nende isikute nõusolekust, kelle suhtes neid rakendatakse, et tagada advokaadi poolt tema tsiviiliseeritud ühiskondades tunnustatud ja oluliseks peetava funktsiooni nõuetekohane täitmine. Kui advokaat nimetatud eeskirju ei täida, võib see tuua kaasa distsiplinaarkaristuse.

1.2.2. Iga Advokatuuri või Õigusliidu eeskirjad põhinevad tema traditsioonidel. Neid kohandatakse vastavalt advokaadikutse ülesehitusele ja tegevusvaldkonnale konkreetses Liikmesriigis ning seal kehtivale kohtu- ja halduskorrale ning siseriiklikule seadusandlusele. Nimetatud eeskirju ei ole võimalik ega soovitatav kontekstist eraldada, samuti tuleb hoiduda püüdest rakendada üldiselt neid eeskirju, mis olemuslikult pole selleks kõlblikud.

Iga Advokatuuri ja Õigusliidu eeskirjad põhinevad siiski samadel väärtustel ning enamikel juhtudel annavad tunnistust ühisest põhialusest.

1.3 Koodeksi eesmärk

1.3.1. Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna jätkuv integratsioon ning advokaatide üha sagenev piiriülene tegevus Euroopa Majanduspiirkonnas on avalikkuse huvisid silmas pidades kutsunud esile vajaduse luua ühtsed eeskirjad, mis kehtiksid kõigi Euroopa Majanduspiirkonna advokaatide suhtes, sõltumata sellest, millisesse Advokatuuri või Õigusliitu nad kuuluvad, kui nad osutavad piiriülestele õigusteenustele. Nimetatud reeglite kehtestamise eesmärgiks on leevendada raskusi, mis tulenevad "topelteeetikakoodeksi" rakendamisest, nimelt EL direktiivi 77/249/EMÜ artiklites 4 ja 7.2 ja EL direktiivi 98/5/EÜ artiklites 6 ja 7 sätestatu.

1.3.2. CCBE kaudu advokaadikutset esindavad organisatsioonid teevad ettepaneku alljärgnevatel artiklites sätestatud eeskirjade:

- tunnustamiseks praegusel hetkel kõikide Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna Advokatuuride ja Õigusliitude ühisarvamusega;
- võimalikult kiireks vastuvõtmiseks nende rakendamiseks kooskõlas siseriiklike või Euroopa Majanduspiirkonna tegevuskorraga seoses advokaadi piiriülese tegevusega Euroopa Liidus ja Euroopa Majanduspiirkonnas;
- arvesse võtmiseks siseriiklike kutse-eeetika ja kutsepraktika eeskirjade igakordsel läbivaatamisel nende jätkuva ühtlustamise eesmärgil.

Lisaks eeltoodule väljendavad nimetatud organisatsioonid oma soovi, et siseriiklike kutse-eeetika ja kutsepraktika eeskirju tõlgendataks ja rakendataks võimaluse korral kooskõlas käesolevas Koodeksis toodud eeskirjadega.

Pärast käesolevas Koodeksis sätestatud eeskirjade vastuvõtmist nende rakendamiseks advokaadi piiriülese tegevuse suhtes, jääb advokaadile kohustus järgida ka oma kohaliku Advokatuuri või Õigusliidu eeskirju ulatuses, mil need on kooskõlas käesoleva Koodeksiga.

1.4 Kohaldamine isikute suhtes (ratione personae)

Käesolevat Koodeksit tuleb kohaldada advokaatide suhtes nii, nagu neid määratletakse EL direktiivis 77/249/EMÜ ja EL direktiivis 98/5/EÜ ning CCBE Vaatlejariikide advokaatide suhtes.

1.5 Kohaldamine asjade suhtes (ratione materiae)

Kahjustamata taotlust ühtlustada vaid Liikmesriigi siseselt kehtivaid kutse-eeetika ja kutsepraktika eeskirju, rakendatakse alljärgnevat eeskirju advokaadi piiriülese tegevuse suhtes Euroopa Liidus ja Euroopa Majanduspiirkonnas. Piiriülene tegevus tähistab:

- (a) kõiki kutsealaseid kontakte teiste Liikmesriikide advokaatidega, peale advokaadi enda Koduriigi advokaatide;
- (b) advokaadi kutsealast tegevust teistes Liikmesriikides, peale advokaadi enda Koduriigi, sõltumata advokaadi füüsilisest kohalviibimisest vastavas Liikmesriigis.

1.6 Mõisted

Käesolevas Koodeksis:

"Liikmesriik" tähistab Euroopa Liidu Liikmesriiki või muud riiki, mille õiguskutse on lülitatud artiklisse 1.4.

"Päritoluliikmesriik" tähistab Liikmesriiki, kus advokaat omandas õiguse kasutada oma kutsenimetust.

"Vastuvõttev liikmesriik" tähistab mistahes muud Liikmesriiki, kus advokaat teostab oma piiriülest tegevust.

"Pädev organ" tähistab vastava Liikmesriigi kutseorganisatsiooni või organit, mis vastutab kutse-eeetika eeskirjade kehtestamise ning advokaatidele distsiplinaararistuse rakendamise eest.

EL direktiiv 77/249/EMÜ tähendab Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 22. märtsi 1997.a direktiivi 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta.

EL direktiiv 98/5/EÜ tähendab Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16. veebruari 1998.a direktiivi, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsevalifikatsioon.

2. ÜLDPÕHIMÕTTED

2.1 Sõltumatus

2.1.1. Need paljud kohustused, mis advokaadile on seatud, nõuavad advokaadi täielikku sõltumatust, vabadust igasugusest välismõjust, eriti sellisest, mis võib tuleneda tema isiklikest huvidest või välissurve. Selline sõltumatus on usalduse tekkeks õigusemõistmisel sama vajalik kui kohtuniku erapooletus. Advokaat peab seetõttu vältima oma sõltumatuse ohtuseadmist ja mitte tegema mõõndusi oma kutsenormidest kinnipidamisel klientide, kohtu või kolmandate isikute kasuks.

2.1.2. Sõltumatus on vajalik nii kohtuvälistes asjades kui kohtus. Advokaadi poolt kliendile antud nõuanne ei oma mingist väärtust, kui advokaat annab selle eesmärgiga kliendile meelepärane olla, teenida oma isiklike huve või alludes välisele survele.

2.2 Usaldus ja väärikus

Suhe kliendi ja advokaadi vahel saab põhineda usaldusel vaid siis, kui advokaadi au, ausus ja väärikus on väljaspool kahtlust. Advokaadi jaoks on need traditsioonilised vourused kutsealased kohustused.

2.3 Konfidentsiaalsus

2.3.1. Advokaadi tegevuse juures on ülimalt tähtis, et kliendid ütleks talle asju, mida nad teistele ei avaldaks, ning et advokaat saaks muud informatsiooni usalduse alusel. Konfidentsiaalsuse kindluse puudumisel ei saa tekkida usaldust. Seetõttu on konfidentsiaalsus advokaadi esmaseks ja põhiõiguseks ning -kohustuseks.

Advokaadi konfidentsiaalsuskohustus teenib õigusemõistmise ja kliendi huve. Seetõttu on sellel õigus riigi erikaitsele.

2.3.2. Advokaat peab hoidma konfidentsiaalsena kogu advokaadile kutsealase tegevuse käigus teatavaks saanud informatsiooni.

2.3.3. Konfidentsiaalsuskohustus ei ole ajaliselt piiratud.

2.3.4. Advokaat peab nõudma oma partneritelt ja töötajatelt ning teistelt tema poolt kutseteenuste osutamise käigus tegevusse kaasatud isikutelt sama konfidentsiaalsuskohustuse järgimist.

2.4 Teiste Advokatuuride ja Õigusliitude eeskirjade järgimine

Piiriülese tegevuse korral võib teisest Liikmeriigist pärinev advokaat olla kohustatud järgima vastuvõtva liikmesriigi Advokatuuri või Õigusliidu kutseeeskirju. Advokaadid on kohustatud tutvuma eeskirjadega, mis mõjutavad nende tegevust.

CCBE liikmesorganisatsioonid on kohustatud esitama CCBE sekretariaadile oma eetikakoodeksi, et kehtiv eetikakoodeks oleks sekretariaadis kättesaadav igale advokaadile.

2.5 Sobimatud ametikohad

2.5.1. Selleks, et teostada oma kutsealast tegevust nõuetekohase sõltumatusega ja viisil, mis on kooskõlas tema kohustusega osaleda õigusemõistmises, võib advokaadil olla keelatud teatud ametikohtadel töötamine.

2.5.2. Advokaat, kes esindab või kaitseb klienti kohtumenetluses või vastuvõtva liikmesriigi mis tahes ametiasutuses, on kohustatud seal järgima sobimatuid ametikohti puudutavaid nõudeid, sedavõrd kuivõrd need kehtivad vastuvõtva liikmesriigi advokaatide suhtes.

2.5.3. Advokaat, kes tegutseb vastuvõtvas liikmesriigis, kus ta soovib otseselt tegeleda õiguse praktiseerimisega mitteseotud äri- või muu tegevusega, on kohustatud järgima vastavas Liikmesriigis kehtivaid ning sealsete advokaatide suhtes kohaldatavaid keelatud või sobimatuid ametikohti reguleerivaid nõudeid.

2.6 Isiklik reklaam

2.6.1. Advokaadil on õigus informeerida avalikkust oma tegevusest tingimisel, et see informatsioon on õige ja pole eksitav, järgides konfidentsiaalsuse kohustust ja teisi advokaadikutse põhiväärtusi.

2.6.2. Advokaadi isiklik reklaam igasuguses meediavormis, näiteks press, raadio, televisioon, elektrooniline ärside jne on lubatud sellises ulatuses, mis on kooskõlas p 2.6.1 nõuetega.

2.7 Kliendi huvid

Tingimisel, et kõik seadusesätted ja kutse-eeetika eeskirjad on täidetud, peab advokaat alati tegutsema kliendi parimates huvides, eelistades kliendi huve advokaadi enda ja kolleegide huvidele.

2.8 Advokaadi vastutuse piiramine kliendi ees

Advokaat võib piirata oma vastutust kliendi ees päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi seadustega lubatud ulatuses kooskõlas advokaadi suhtes kohaldatava kutse-eeetika eeskirjaga.

3. SUHTED KLIENTIDEGA

3.1 Ülesande vastuvõtmine ja sellest loobumine

3.1.1. Advokaat ei või osapoole asjaga tegeleda ilma selle osapoole korralduseta. Advokaat võib siiski tegutseda juhul, kui ta on saanud vastavad juhised teiselt advokaadilt, kes ise tegutseb vastava osapoole nimel või kui ülesanne on temale määratud pädeva organi poolt.

Advokaat peab tegema mõistlikke jõupingutusi, et tuvastada temale ülesande andnud isiku või organi isikusamasus, pädevus ja volitused, kui teatud asjaolud viitavad vastava isiku või organi isikusamasuse, pädevuse ja volituste ebaselgusele.

3.1.2. Advokaat on kohustatud nõustama ning esindama oma klienti viivitamatult, kohusetundlikult ja asjakohase hoolega. Advokaat on kohustatud võtma endale isikliku vastutuse temale kliendi poolt antud ülesande täitmise eest ja ta on kohustatud hoidma klienti kursis advokaadile usaldatud ülesande täitmise käiguga.

3.1.3. Advokaat ei tohi käsitleda asja, mille kohta advokaat teab või peaks teadma, et ta pole pädev seda käsitlema, ilma teise vastavat valdkonda tundva advokaadi kaasabit.

Advokaat ei või vastu võtta ülesannet, kui tema töökoormus ei võimalda tal selle viivitamatut täitmist.

3.1.4. Advokaat ei või loobuda asjast sellisel viisil või sellistel asjaoludel, kus kliendil pole võimalik mujalt õigeaegselt õigusabi saada, et vältida kahju kannatamist kliendi poolt.

3.2 Huvide konflikt

3.2.1. Advokaat ei tohi samas asjas nõustada ega esindada kahte või enamat klienti või tegutseda nende nimel, kui nende isikute huvid on vastuolus või on tõsine oht, et selline vastuolu klientide huvide vahel võib tekkida.

3.2.2. Huvide konflikti ilmnemisel klientide vahel või usalduse kaotuse ohu korral või kui advokaadi sõltumatus võib sattuda ohtu, peab advokaat loobuma tegutsemisest mõlema või kõigi asjaosaliste klientide eest.

3.2.3. Samuti peab advokaat keelduma tegutsemast uue kliendi eest, kui eksisteerib endise kliendi usalduse rikkumise oht või kui advokaadi teadmised eelmise kliendi juhtumist annaksid uuele kliendile ebakohase eelise.

3.2.4. Kui advokaadid praktiseerivad ühingutes, siis kohaldatakse ülaltoodud punkte 3.2.1. kuni 3.2.3 nii ühingute kui ka selle liikmete suhtes.

3.3 Pactum de Quota Litis

3.3.1. Advokaat ei või sõlmida pactum de quota litis't.

3.3.2. "Pactum de quota litis" tähendab kokkulepet, mis on sõlmitud advokaadi ja kliendi vahel enne selles asjas, kus klient on osapool, lõpliku lahenduse saamist, mille alusel klient kohustub tasuma advokaadile tasu tulemuselt, sõltumata sellest, kas tulemus väljendub rahas või muus asja lõppedes kliendi poolt saadud hüves.

3.3.3. Pactum de quota litis ei hõlma kokkulepet selle kohta, et tasu võetakse proportsionaalselt advokaadi poolt lahendatava ülesande väärtusega, kui see on vastavuses ametlikult kinnitatud tasumääradega või kui seda kontrollib pädev organ, kellel on jurisdiktsioon advokaadi üle.

3.4 Tasu reguleerimine

Advokaadi poolt võetav tasu tuleb kliendile täies ulatuses avalikustada, see peab olema õiglane ja mõistlik ning kooskõlas seaduse ja kutsenormidega, mis advokaadi suhtes kehtivad.

3.5 Ettemaks

Kui advokaat nõuab kliendilt oma tasude ja/või kulude osas ettemakse teostamist, siis sellise makse suurus ei tohi ületada vastavate tasude ja kulude mõistlikku hinnangulist suurust.

Kui makset ei sooritata, siis võib advokaat asjast loobuda või keelduda seda käsitlemast, kuid seejuures tuleb alati järgida ülaltoodud p. 3.4.1.

3.6 Tasu jagamine mitteadvokaatidega

3.6.1. Advokaat ei tohi jagada oma tasusid isikuga, kes pole advokaat, välja arvatud juhul, kui assotsieerumine advokaadi ja muu isiku vahel on seaduse ja kutsenormidega, millele advokaat allub, lubatud.

3.6.2. Punkti 3.6.1. sätteid ei võta advokaadilt õigust maksta tasu, vahendustasu või muid hüvitsi surnud advokaadi pärijatele või pensionile jäänud advokaadile seoses surnud või pensionile jäänud advokaadi praksise ülevõtmisega.

3.7 Õigusabi

3.7.1. Advokaat peab alati püüdma saavutada kliendi õigusvaidluses majanduslikult kõige optimaalsemat lahendust ning andma kliendile sobilikel ajahetkedel soovitusi kokkuleppe sõlmimiseks ja/või teatama alternatiivsest vaidluse lahendamise võimalusest.

3.7.2. Kui kliendil on õigus riigi õigusabile, on advokaat kohustatud klienti sellest võimalusest teavitama.

3.8 Kliendi vahendid

3.8.1. Advokaadid, kes saavad enda valdusse oma kliendi või kolmandate isikute nimel mis tahes rahalised vahendid (edaspidi "kliendi vahendid"), on kohustatud deponeerima kliendi vahendid kontole pangas või muus samases avaliku võimu organi kontrollile alluvas asutuses (edaspidi "kliendi konto"). Kliendi kontot tuleb pidada eraldi teistest advokaadi kontodest. Kõik kliendi vahendid, mis advokaat on saanud, tuleb deponeerida sellisele kontole, välja arvatud juhul, kui vahendite omanik on nõus, et nende vahenditega tuleb tegeleda muul viisil.

3.8.2. Advokaat peab pidama täielikku ja täpset arvestust, millest ilmnevad kõik advokaadi tehingud kliendi vahenditega ja kus kliendi vahendid asuvad eraldi advokaadi käsutuses olevatest muudest vahenditest. Arvestust tuleb säilitada teatud perioodi jooksul, sõltuvalt siseriiklikest eeskirjadest.

3.8.3. Kliendi kontot ei saa debiteerida, välja arvatud erakordsetel asjaoludel, kui seda sõnaselgelt lubavad siseriiklikud eeskirjad, või pangatasude puhul, mille üle advokaadil puudub kontroll. Sellist kontot ei saa mitte mingil põhjusel esitada garantiina ega kasutada tagatisena. Kliendi konto ja muu pangakonto vahel ei saa

toimuda tasaarveldust ega liitumist, samuti pole kliendi kontol asuvaid vahendeid võimalik kasutada advokaadi panga ees olevate võlgnevuste katmiseks.

3.8.4. Kliendi vahendid kantakse üle selliste vahendite omanikele lühima perioodi jooksul või nende poolt määratud tingimustel.

3.8.5. Advokaat ei saa kanda vahendeid kliendi kontolt advokaadi enda kontole advokaaditasude maksmiseks ilma kliendi sellest kirjalikult teavitamata.

3.8.6. Liikmesriigi pädevatel organitel on õigus kontrollida ja tutvuda iga dokumendiga, mis puudutavad kliendi vahendeid, samas arvestades nõuetekohaselt konfidentsiaalsust või advokaadi kutse privileegi, mis antud dokumendi suhtes võib kehtida.

3.9 Vastutuskindlustus

3.9.1. Advokaadid peavad olema kindlustatud tsiviilvastutuse vastu, mis tuleneb nende juriidilisest praksisest ulatuses, mis on mõistlik, arvestades nende kutsealase tööga seonduvate riskide iseloomu ja ulatust.

3.9.2. Kui kindlustus peaks osutama võimatuks, siis peab advokaat informeerima klienti tekkinud olukorrast ja selle tagajärgedest.

4. SUHTED KOHTUGA

4.1 Kohtus kehtivad käitumiseeskirjad

Advokaat, kes ilmub kohtusse või vahekohtusse või osaleb kohtu- või vahekohtu asjas on kohustatud järgima selles kohtus või vahekohtus kehtivaid käitumiseeskirju.

4.2 Erapooletus kohtumenetluses

Advokaat peab alati pidama silmas erapooletu käitumise vajadust kohtumenetluses.

4.3 Käitumine kohtus

Advokaat on kohustatud kaitsma oma kliendi huve ausalt ja kartmatult, hoolimata advokaadi isiklikest huvidest või temale või mis tahes muule isikule tekkivatest tagajärgedest, säilitades samal ajal austuse ja viisakuse kohtu vastu.

4.4 Ebaõiged või eksitavad andmed

Advokaat ei tohi kunagi teadlikult esitada kohtule ebaõigeid või eksitavaid andmeid.

4.5 Suhted vahekohtunikega jne.

Eeskirjad, mis reguleerivad advokaadi suhteid kohtutega, kehtivad ka advokaadi suhete kohta vahekohtunike ja muude kohtuniku või mitteametliku kohtuniku funktsioone täitvate isikutega isegi juhul, kui suhtlemine leiab aset juhuslikul alusel.

5. ADVOKAATIDE OMAVAHELISED SUHTED

5.1 Advokaadiameti ühtsus

5.1.1. Advokaadiameti ühtsus eeldab advokaatide vahelist usaldust ja koostööd klientide huvides, et ära hoida mõttetuid kohtuvaidlusi ja muud advokaadikutse mainet kompromiteerivat käitumist. See aga ei õigusta kunagi advokaadi kutsealaste huvide asetamist kõrgemale kliendi huvidest.

5.1.2. Advokaat on kohustatud tunnustama kõiki Liikmesriikide advokaate kui kolleege ning suhtuma neisse heatahtlikult ja viisakusega.

5.2 Erinevate Liikmesriikide advokaatide vaheline koostöö

5.2.1. Advokaadil, kelle poole pöörduvad kolleeg teisest Liikmesriigist pole õigust võtta vastu ülesannet asjas, mida advokaat pole pädev käsitlema. Sellisel juhul peab advokaat olema valmis seda kolleegi igati abistama, et hankida vajalikku informatsiooni ülesande üleandmiseks teisele advokaadile, kes on pädev nõutud teenust osutama.

5.2.2. Kui Liikmesriigi advokaat teeb koostööd mõne teise Liikmesriigi advokaadiga, on mõlemal neist üldine kohustus arvestada erinevustega, mis võivad esineda nende vastavate õigussüsteemide ning kutseasutuste vahel ning advokaatide kohustuste ja pädevuse vahel vastavates Liikmesriikides.

5.3 Advokaatide omavaheline suhtlemine

5.3.1. Kui advokaat kavatseb saata mõnele teise Liikmesriigi advokaadile teateid, mille konfidentsiaalsust ja terviklikkust saatja soovib säilitada, on ta kohustatud enne dokumentide edastamist oma sellekohast soovi selgelt väljendama.

5.3.2. Kui eeldatav teadete saaja ei ole suuteline tagama nende staatust konfidentsiaalse ja terviklikuna, peab ta saatjat sellest viivitamata teavitama.

5.4 Tasu soovitamise eest

5.4.1. Advokaadil ei ole õigust nõuda ega vastu võtta teiselt advokaadilt tasu, vahendustasu ega muud hüvitist kliendile teise advokaadi soovitamise eest.

5.4.2. Advokaat ei või maksta kellelegi tasu, vahendustasu ega mistahes muud hüvitist kliendi tema juurde suunamise eest.

5.5 Suhtlemine vastaspoolega

Advokaat ei tohi arutada konkreetset asja vahetult isikuga, kelle kohta ta teab, et teda esindab või nõustab samas asjas teine advokaat, ilma selle teise advokaadi nõusolekuta (ning ta on kohustatud teist advokaati teavitama igast niisugusest asetleidnud suhtlusest).

5.6 (Kehtetu CCBE Plenaaristungi otsusega 6 detsembrist 2002.a, Dublinis)

5.7 Vastutus tasude maksmise eest

Töölalastes suhetes erinevate Liikmesriikide Advokatuuride liikmete vahel, kus advokaat ei piirdu sellega, et soovitada oma kliendile teist advokaati või tutvustada seda teist advokaati kliendile, vaid ise usaldab oma kolleegile konkreetset asja või küsib kolleegilt nõu, siis on ülesande andnud advokaat isiklikult kohustatud, isegi kui klient osutub maisejõuetuks, maksma oma väliskolleegile kuuluvad tasud, kulud ja muud väljaminekud. Asjaosalised advokaadid võivad nendevahelise suhte alguses leppida kokku teisiti. Lisaks võib ülesannet

andev advokaat igal ajal piirata oma isiklikku vastutust tasude, kulude ja väljaminekute summaga, mis on tekkinud enne välisadvokaadi teavitamist ülesannet andva advokaadi poolt oma vastutusest lahtiütlemisest.

5.8 Pidev erialane enesetäiendamine

Advokaadid peavad säilitama ja arendama oma erialaseid teadmisi ja oskusi, arvestades advokaadi kutse Euroopa mõõdet.

5.9 Vaidlused erinevate Liikmesriikide advokaatide vahel

5.9.1. Kui advokaat leiab, et tema kolleeg teisest Liikmesriigist on rikkunud kutse-eetika nõudeid, on ta kohustatud juhtima sellele nimetatud kolleegi tähelepanu.

5.9.2. Kui erinevate Liikmesriikide advokaatide vahel tõusetub mistahes kutsealase loomuga isiklik vaidlus, on nad kohustatud võimalusel üritama seda esmalt lahendada sõbralikul viisil.

5.9.3. Advokaat ei või alustada oma kolleegi vastu teises Liikmesriigis ühtki liiki menetlust punktides 5.9.1. või 5.9.2. toodud juhtudel ilma eelnevalt nende mõlema Advokatuuri või Õigusliitu sellest informeerimata, eesmärgiga anda mõlemale Advokatuurile või Õigusliidule võimalus aidata kaasa kokkuleppe saavutamisele.

Selgitav memorandum CCBE eetikakoodeksile

See selgitav märgukiri valmistati ette CCBE'i alalise komitee palvel CCBE'i eetika töögrupi poolt, kes vastutas eetikakoodeksi esimese versiooni koostamise eest. Märgukirjas püütakse selgitada koodeksi sätete päritolu, illustreerida probleeme, mille lahendamiseks need on ette nähtud, eriti seoses piiriülese tegevusega ning aidata liikmesriikide pädevaid ametkondi koodeksi rakendamisel. Seejuures pole märgukiri koodeksi tõlgendamisel kohustusliku iseloomuga dokument. Seda täiendati CCBE plenaaristungil 19. mail 2006. a.

Koodeksi originaalversioonid on prantsuse ja inglise keeles. Tõlke teistesse Ühenduse keeltesse valmistavad ette vastavate riikide delegatsioonid.

Kommentaar artiklile 1.1 – Advokaadi roll ühiskonnas

Perugia deklaratsioon, mille CCBE võttis vastu 1977. aastal, fikseeris olulised kutseeetika põhimõtted, mis kehtivad advokaatide suhtes kogu Euroopa Ühenduses. Art 1.1 sätted kinnitavad taas Perugia deklaratsiooni seisukohti advokaadi rolli kohta ühiskonnas, mis on aluseks reeglitele, mis reguleerivad selle rolli teostamist.

Kommentaar artiklile 1.2 - Kutse-eeitika reeglite iseloom

Need sätted kordavad sisuliselt Perugia deklaratsiooni selgitust kutse-eeitika reeglite loomusest ja kuidas erinevad reeglid sõltuvad konkreetsetest kohalikest oludest, kuid põhinevad siiski ühistel väärtustel.

Kommentaar artiklile 1.3 - Koodeksi eesmärk

Need sätted arendavad Perugia deklaratsiooni põhimõtted ühtsesse eetikakoodeksisse advokaatide jaoks kogu Euroopa Liidus ja Euroopa Majanduspiirkonnas ning samuti CCBE vaatlejariikide advokaatide jaoks, konkreetse viitega nende piiriülesele tegevusele (nagu defineeritud Art 1.5). Art 1.3.2 sätted fikseerivad CCBE konkreetset eesmärki koodeksi materiaalsätete suhtes.

Kommentaar artiklile 1.4 - Kohaldamine isikute suhtes (ratione personae)

Need reeglid on formuleeritud kohaldamiseks kõikidele advokaatidele, nii nagu neid defineeritakse Advokaatide teenistusdirektiivis 1977 ja Advokaatide asutamisdirektiivis 1998, ning CCBE vaatlejariikide advokaatidele. Siia kuuluvad advokaadid nendest riikidest, mis liitusid direktiividega hiljem ja mille nimed on lisatud direktiivide parandatud versioonidesse. Koodeks kehtib vastavalt kõigi advokaatide suhtes, kelle riigid on CCBEs esindatud, kas täisliikmete või vaatlejariikidena, nimelt:

Austria Rechtsanwalt;

Belgia avocat / advocaat / Rechtsanwalt;

Bulgaaria advokat;

Horvaatia odvjetnik;

Küpros dikegóros;

Tšehhi Vabariik advokát;

Taani advokat;

Eesti vandeadvokaat;

Soome asianajaja / advokat;

endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik advokat;

Prantsusmaa avocat;

Saksamaa Rechtsanwalt;

Kreeka dikegóros;

Ungari ügyvéd;

Island lögmaður;

Iirimaa barrister, solicitor;

Itaalia avvocato;

Lätvi zvērīnāts advokāts;

Liechtenstein Rechtsanwalt;

Leedu advokatas;

Luxembourg avocat / Rechtsanwalt;

Malta avukat, prokuratur legali;

Madalmaad advocaat;

Norra advokat;

Poola adwokat, radca prawny;

Portugal advogado;

Rumeenia avocat;

Slovakkia advokát / advokátka;

Sloveenia odvetnik / odvetnica;

Hispaania abogado / advocat / abokatu / avogado;

Rootsi advokat;

Šveits Rechtsanwalt / Anwalt / Fürsprech / Fürsprecher / avocat / avvocato /advokat;

Türgi avukat;

Ukraina advocate;

Ühendkuningriik advocate, barrister, solicitor.

Loodetavasti on koodeks vastuvõetav ka teiste Euroopa mitte-liikmesriikide ja muude riikide õigusketsetele, et seda saaks kohaldada vastavates konventsioonides nende ja liikmesriikide vahel.

Kommentaar artiklile 1.5 - Kohaldamine asjade suhtes (ratione materiae)

Neid reegleid kohaldatakse vahetult vaid "piiriülese tegevuse suhtes" advokaatidele Euroopa Liidus ja Euroopa Majanduspiirkonnas, nagu need on defineeritud, ja advokaatidele CCBE vaatlejariikides - vt ülal art 1.4, ja "liikmesriigi" definitsiooni art 1.6. (vt ülal samuti võimalikku laienemist tulevikus teiste riikide advokaatidele.) Piiriülese tegevuse definitsioon hõlmab näiteks kontakte riigis A, isegi kui asi puudutab riigi A siset kohtuasja riigi A advokaadi ja riigi B advokaadi vahel; see jätab välja kontaktid riigi A advokaatide vahel riigi A kohtuasjas, mis tekib riigis B, tingimusel, et ükski nende kutsetegevustest ei toimu riigis B; see hõlmab riigi A advokaatide tegevusi riigis B, isegi siis, kui see toimub vaid kirjalike teadete vormis, mis on saadetud riigist A riiki B.

Kommentaar artiklile 1.6 – Definitsioonid

See säte defineerib rida termineid, mida kasutatakse koodeksis, "liikmesriik", "päritoluliikmesriik", "vastuvõttev liikmesriik", "pädev organ", "Direktiiv 77/249/EMÜ" ja "Direktiiv 98/5/EÜ".

Viidet "kus advokaat teostab oma piiriülest tegevust" tuleb tõlgendada "piiriülese tegevuse" definitsiooni valguses, nagu antud art 1.5.

Kommentaar artiklile 2.1 – Sõltumatus

See säte kinnitab sisuliselt Perugia deklaratsiooni põhimõtte üldformuleeringut.

Kommentaar artiklile 2.2 - Usaldus ja väärikus

Ka see säte korstab Perugia deklaratsiooni üldpõhimõtet.

Kommentaar artiklile 2.3 – Konfidentsiaalsus

See säte formuleerib artiklis 2.3.1 esmalt uuesti üldpõhimõtted, mis on fikseeritud Perugia deklaratsioonis ja mida tunnistas Euroopa Kohus asjas AM&S (157/79). Seejärel kujuneb see artiklites 2.3.2 - 4 konkreetseks reegliks, mis seonduvad kliendi esindamisega kohtumenetluses või riigivõimu organite ees, sooritatakse nõude täitmist. Art 2.3.3 kinnitab, et see kohustus jääb advokaadi suhtes siduvaks ka siis, kui ta enam ei esinda antud klienti. Art 2.3.4 kinnitab, et advokaat ei pea mitte ainult ise täitma konfidentsiaalsuse kohustust, vaid ta peab sedasama nõudma kõigilt oma firma partneritelt ja töötajatelt.

Kommentaar artiklile 2.4 - Teiste advokatuuride ja õigusliitude eeskirjade järgimine

Advokaatide teenistusdirektiivi Art 4 sisaldab järgmisi reegleid, mida peab täitma advokaat ühest liikmesriigist, kes osutab teenuseid aeg-ajalt või ajutiselt teises liikmesriigis EÜ konsolideeritud asutamislepingu art 49 alusel :

(a) tegevusi, mis seonduvad kliendi esindamisega kohtumenetluses või riigivõimu organite ees, sooritatakse igas vastuvõttavas liikmesriigis tingimustel, mis kehtivad advokaatide jaoks selles riigis, v.a tingimused, mis nõuavad residentsust või registreerimist kutseorganisatsioonis selles riigis; (b) advokaat, kes sooritab neid tegevusi, peab järgima vastuvõtva liikmesriigi eetikakoodeksi reegleid, samal ajal järgides päritoluliikmesriigi advokaadi kohustusi; (c) kui neid tegevusi sooritatakse Ühendkuningriigis, siis tähendavad "eetikakoodeksi reeglid vastuvõttavas liikmesriigis" eetikakoodeksi reegleid, mida kohaldatakse nõuandeadvokaatide (solicitors) suhtes, seal kus need tegevused pole jätetud barrister'ide ja advokaatide sooritada. Vastupidisel juhul kohalduvad need eetikakoodeksi reeglid, mis kehtivad viimastele. Kuid barrister'id liirimaalt kuuluvad alati eetikakoodeksi reeglite alla, mis kehtivad Ühendkuningriigis barrister'idele ja advokaatidele. Kui neid tegevusi sooritatakse liirimaal, siis tähendavad "vastuvõtva liikmesriigi eetikakoodeksi reeglid", sedavõrd kuivõrd neid kohaldatakse asja suulisel esitusel kohtus, eetikakoodeksi reegleid, mis kehtivad barrister'ide suhtes. Kõigil teistel juhtudel kohaldatakse eetikakoodeksi reegleid, mis kehtivad nõuandeadvokaatidele (solicitors). Kuid barrister'id ja advokaadid Ühendkuningriigist kuuluvad alati eetikakoodeksi reeglite alla, mis kehtivad liirimaal barrister'ide suhtes; ja (d) advokaat, kes sooritab muid tegevusi kui neid, millele on viidatud alapunktis (a) allub päritoluliikmesriigi eetikakoodeksi reeglitele, mõjustamata nende reeglite täitmist, vaatamata nende allikale, mis kehtivad advokaadikutsele vastuvõttavas liikmesriigis, eriti need, mis puudutavad advokaadi tegevusega seotud piiranguid teistele tegevustele antud riigis, kutsealast konfidentsiaalsust, suhteid teiste advokaatidega, keeldu ühel ja samal advokaadil tegutseda osapoolte eest, kellel on vastandlikud huvid, ja reklaami. Viimatinimetatud reeglid kehtivad vaid siis, kui neid suudab järgida advokaat, kes pole rajanud tegevuskohta vastuvõttavas liikmesriigis ja sel määral, mil nende järgimine on objektiivselt õigustatud tagamaks selles riigis advokaadi tegevuse nõuetekohasus, advokaadikutse reputatsioon ja advokaadikutse ühildamatuse reeglitest kinnipidamine.

Advokaatide asutamisdirektiiv sisaldab sätteid reeglite kohta, mida peab järgima ühest liikmesriigist pärit advokaat, kes praktiseerib püsivalt teises liikmesriigis Euroopa Ühenduse konsolideeritud asutamislepingu art 43 alusel, järgnevalt:

(a) vaatamata eetikakoodeksi reeglitele, millele ta allub oma päritoluliikmesriigis, kohalduvad advokaadi suhtes, kes praktiseerib oma päritoluliikmesriigi kutsenimetuse all, samad eetikakoodeksi reeglid kui advokaatide suhtes, kes praktiseerivad vastuvõtva liikmesriigi vastavate kutsenimetuste all kogu vastuvõtva liikmesriigi territooriumil teostatava tegevuse osas (Art 6.1); (b) vastuvõttev liikmesriik võib nõuda advokaadilt, kes praktiseerib oma päritoluliikmesriigi kutsenimetuse all, kas sõlmida vastutuskindlustus või liituda kutsegarantiifondiga vastavalt riigi poolt fikseeritud reeglitele kutsetegevuste jaoks, mida tema territooriumil sooritatakse. Oma päritoluliikmesriigi kutsenimetuse all praktiseeriv advokaat vabastatakse selles nõudest, kui advokaat suudab tõestada, et ta on kindlustatud või et tal on garantii, mis on võimaldatud vastavalt päritoluliikmesriigi reeglitele, sedavõrd kuivõrd selline kindlustus või garantii on samaväärne kindlustustingimuste ja ulatusega. Kui kindlustus on vaid osaliselt samaväärne, siis võivad vastuvõtva liikmesriigi pädevad organid nõuda täiendava kindlustuse või garantii võtmist päritoluliikmesriigi reeglite kohasele kindlustusele või garantiiile mittevastavas osas. (art 6.3); ja (c) advokaat, kes on registreeritud vastuvõttavas liikmesriigis oma päritoluliikmesriigi kutsenimetuse all võib praktiseerida palgalise advokaadina teise advokaadi teenistuses, advokaatide ühenduse või firma

teenistuses, või avalik-õigusliku või eraõigusliku ettevõtte teenistuses sellises ulatuses, mida vastuvõttev liikmesriik lubab advokaatide jaoks, kes on registreeritud kutsenimetuse all, mida kasutatakse selles riigis (art 8). Juhtudel, mis pole kaetud kummagi direktiiviga või mis ületavad direktiivide nõudmiste piirid, tuleb advokaadi EÜ õigusest tulenevaid kohustusi järgida teiste advokatuuride ja õigusliitude reegleid tõlgendada muu olulise regulatsiooni kohaselt, nt direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta (2000/31/EC). Koodeksi peamine eesmärk on minimeerida ja võimalusel üldse elimineerida probleemid, mis võivad tuleneda "topelteenitakoodeksi" rakendamisest, st enam kui ühe komplekti potentsiaalselt põrkuvate riiklike reeglite rakendamisega antud konkreetse situatsiooni suhtes (vt Art 1.3.1).

Kommentaar artiklile 2.5 – Sobimatud ametikohad

Nii liikmesriikide vahel kui ka liikmesriikides endas on erinevused selles suhtes, kuidas on advokaatidel lubatud tegutseda muudel kutsealadel, näiteks äritegevuses. Reeglite eesmärk, mis välistavad advokaadid teistest ametitest on kaitsta advokaati mõjude eest, mis võivad kahjustada advokaadi sõltumatust või tema rolli õigusemõistmisel. Nende reeglite variatsioonid kajastavad erinevaid kohalikke tingimusi, erinevaid arusaamu advokaatide nõuetekohastest funktsioonidest ja erinevaid reeglite moodustamise meetodeid. Näiteks eksisteerib mõnedel juhtudel täielik keeld tegutseda teatud aladel, samas on teistel juhtudel tegevus muudel aladel üldiselt lubatud, tingimusel, et järgitakse advokaadi sõltumatuse erilisi kaitsemeetmeid.

Art 2.5.2 ja art. 3 sätestavad erinevad olukorrad, milles ühe liikmesriigi advokaat sooritab piiriüleseid tegevusi (nagu defineeritud art 1.5) vastuvõtvas liikmesriigis, kui ta pole vastuvõtva riigi juriidilise kutse liige.

Art 2.5.2 seab advokaadile, kes tegutseb vastuvõtva riigi kohtumenetluses või vastuvõtva riigi riiklike organite ees, kohustuse järgida täiel määral vastuvõtva riigi reegleid, mis puudutavad sobimatuid tegevusalasid. See kehtib sõltumata sellest, kas advokaadil on tegevuskoht vastuvõtvas riigis või mitte.

Art 2.5.3, teisest küljest, paneb advokaadile kohustuse täita vastuvõtva riigi reegleid, mis puudutavad keelatud või sobimatuid tegevusalasid teistel juhtudel, kuid vaid siis, kui advokaat, kellel on tegevuskoht vastuvõtvas liikmesriigis soovib vahetult osaleda äritegevuses või muudes tegevustes, mis pole seotud õiguse praktiseerimisega.

Kommentaart artiklile 2.6 – Isiklik reklaam

Termin "isiklik reklaam" katab advokaadibüroode reklaami ja samuti üksikute advokaatide reklaami, erinevalt korporatiivsest reklaamist, mida organiseerivad advokatuurid ja õigusliidud oma liikmete jaoks tervikuna. Reeglid, mis reguleerivad advokaatide poolt tehtavat isiklikku reklaami erinevad liikmesriigiti tunduvalt. Art 2.6 sätestab selgelt, et piiriüleses praktikas puuduvad olulised vastuväited isiklikule reklaamile. Kuid advokaate piiravad siiski keelud ja kitsendused, mis on fikseeritud nende päritoluliikmesriigi kutsereeglites, samuti need, mis on fikseeritud vastuvõtva riigi reeglitega, kui need on advokaadile kohustuslikud Advokaatide teenistusdirektiivi või Advokaatide asutamisdirektiivi alusel.

Kommentaart artiklile 2.7 – Kliendi huvid

See säte toonitab üldist põhimõtet, et advokaat peab alati asetama kliendi huvid kõrgemale enda või oma kolleegide huvidest.

Kommentaart artiklile 2.8 - Advokaadi vastutuse piiramine kliendi ees

See säte selgitab, et puuduvad olulised vastuväited advokaadi vastutuse piiramisele kliendi ees piiriüleses praktikas, kas lepingu alusel või aktsiaseltsi, seltsingu või osaühingu kasutamisega. Siiski täheldatakse, et seda võib kaaluda vaid siis, kui asjakohane seadus ja eetikakoodeks seda lubavad - mitmes jurisdiktsioonis seadus või kutsereeglid keelavad või kitsendavad sellist vastutuse piiramist.

Kommentaart artiklile 3.1 - Ülesande vastuvõtmine ja sellest loobumine

Art 3.1.1 sätted on kavandatud tagama, et advokaadi ja kliendi vahel toimib suhe ja et advokaat saab ülesande tegelikult kliendilt, olgugi et ülesandeid võib edastada nõuetekohaselt volitatud vahendaja. Advokaadi kohustuseks on veenduda vahendaja pädevuses ja kliendi soovides.

Art 3.1.2 käsitleb viisi, kuidas advokaat peab oma kohustusi täitma. Säte, et advokaat peab võtma isikliku vastutuse talle antud juhiste täitmisel tähendab, et advokaat ei saa vältida vastutust selle teistele loovutamise teel. See ei takista advokaadil taotlema oma juriidilise vastutuse piiramist määral, mis on lubatud asjakohase seadusega või kutsereeglitega – vt art 2.8.

Art 3.1.3 fikseerib põhimõtte, millel on eriline tähtsus piiriüleste tegevuste suhtes, näiteks kui advokaadil palutakse käsitleda asja teisest riigist pärineva advokaadi või kliendi nimel, kes pole võibolla tuttav vastava seaduse ja praktikaga, või kui advokaati palutakse käsitleda asja, mis puudutab teise riigi seadust, millega ta pole tuttav.

Advokaadil on üldiselt õigus keelduda ülesannet vastu võtmast, kuid art 3.1.4 fikseerib, et kui ta selle on kord vastu võtnud, siis on tal ka kohustus asjast mitte loobuda, tagamata, et kliendi huvid oleks kaitstud.

Kommentaart artiklile 3.2 – Huvide konflikt

Art. 3.2.1 sätted ei takista advokaadil tegutseda kahe või enama kliendi eest samas asjas, tingimusel, et nende huvid pole vastuolulised ja et puudub oluline risk sellise konflikti tekkeks. Kui advokaat tegutseb juba kahe või enama kliendi eest sellisel viisil ja hiljem tekib nende klientide vahel huvide konflikt või usalduse kaotuse risk või muud asjaolud, mis võivad mõjutada advokaadi sõltumatust, siis peab advokaat loobuma tegutsemast kummagi või kõigi nende eest.

Siiski võib tekkida olukord, kus sama advokaadi kahe või enama kliendi vahel tekivad erimeelsused, kus advokaadil oleks sobiv püüda tegutseda vahendajana. Sel juhul peab advokaat hindama, kas klientide vahel on selline huvide konflikt, mis nõuab, et advokaat loobuks klientide eest tegutsemast. Kui see pole vajalik, võib advokaat kaaluda, kas oleks sobiv asjade seisu klientidele selgitada, saavutada nende nõusolek ja püüda tegutseda vahendajana, et lahendada nendevaheline erimeelsus ja alles siis, kui selline katse ebaõnnestub, lõpetada nende esindamine.

Art 3.2.4 kehtib art. 3 toodud sätete kohta advokaatide suhtes, kes praktiseerivad ühingu. Näiteks advokaadibüroo peaks lõpetama esinduse, kui kahe büroo kliendi vahel on huvide konflikt, isegi kui kumbagi klienti esindab erinev advokaat. Teisest küljest, erandina, Inglise barrister'ide poolt kasutatavas advokaadikontori vormis, kus iga advokaat tegutseb kliendi eest individuaalselt, on ühingu erinevatel advokaatidel võimalik tegutseda vastupidiste huvidega klientide eest.

Kommentaar artiklile 3.3 - Pactum de Quota Litis

Need sätted kajastavad kõikide liikmesriikide ühist seisukohta, et reguleerimata kokkulepe tinglike tasude kohta (pactum de quota litis) pole sobiv nõuetekohaseks õigusemõistmiseks, kuna see soodustab spekulatiivset kohtuskäimist ja seda võidakse kuritarvitada. Antud sätete eesmärgiks pole aga takistada kokkulepete sõlmimist, mille alusel advokaatidele tasutakse vastavalt tulemustele või vaid siis, kui hagi või menetlus on edukas, tingimusel, et need kokkulepped on piisava regulatsiooni ja kontrolli all, et tagada kliendi kaitse ja nõuetekohane õigusemõistmine.

Kommentaar artiklile 3.4 - Tasu reguleerimine

Art 3.4 fikseerib kolm nõuet: üldine nõue avalikustada kliendile advokaadi tasu, nõue, et tasu suurus peab olema õiglane ja mõistlik, ning nõue tasu vastavuse kohta kehtiva seaduse ja kutsereeglitega.

Mitmes liikmesriigis eksisteerib mehhanism advokaaditasude reguleerimiseks siseriiklike seaduste või eetikakoodeksi alusel, kas advokatuuri otsusel või muul viisil. Olukordades, mida reguleerib Advokaatide asutamisdirektiiv, kus advokaat allub vastuvõtva riigi seadustele ja ka päritoluliikmesriigi reeglitele, võivad tasu võtmise aluste suhtes kehtida mõlemad reeglistikud.

Kommentaar artiklile 3.5 - Eftemaks

Art 3.5 eeldab, et advokaat võib tahta advokaaditasu ja/või kulude osas ettemakse teostamist, kuid kehtestab piirangu, et sellise makse suurus ei tohi ületada vastavate tasude ja kulude mõistlikku hinnangulist suurus. Vt samuti art 3.1.4 õigust asjast loobuda.

Kommentaar artiklile 3.6 - Tasu jagamine mitteadvokaatidega

Mõnes liikmesriigis on advokaatidel lubatud praktiseerida assotsiatsioonis teatud teiste atesteeritud kutsete liikmetega, nii juriidiliste kutsete kui ka muude kutsetega. Art 3.6.1 sätted pole kavandatud takistama tasu jagamist sellises atesteeritud assotsiatsiooni vormis. Samuti pole need sätted kavandatud takistama tasu jagamist advokaatide poolt, kelle jaoks kehtib koodeks (vt art 1.4 ülal) teiste "advokaatidega", näiteks advokaadid mitteliikmesriikidest või teistest liikmesriikide juriidilistest kutsetest, näiteks notarid.

Kommentaar artiklile 3.7 – Õigusabi

Art 3.7.1 toonitab vajadust püüda lahendada vaidlus sellisel viisil, mis oleks kliendile majanduslikult kõige optimaalsem sh anda talle nõu, kas on mõistlik püüda saavutada kokkulepe või soovitada alternatiivset vaidluse lahendamise võimalust.

Art 3.7.2 nõuab, et advokaat informeeriks klienti riigi õigusabi võimalusest, kui see võimalus on olemas. Liikmesriikides on väga erinevad sätted riigi õigusabi olemasolu kohta. Piiriülese tegevuses ei tohi advokaat unustada võimalust, et siseriiklikes seadustes on sätted riigi õigusabi kohta, millega advokaat pole tuttav.

Kommentaar artiklile 3.8 - Kliendi vahendid

Art 3.8 sätted kajastavad soovitusi, mille CCBE võttis vastu Brüsselis 1985. a novembris vajaduse kohta saavutada minimaalne regulatsioon, mis reguleeriks advokaadi halduses olevate kliendi vahendite nõuetekohast kontrolli ja käsutamist Ühenduses. Art 3.8 fikseerib minimaalsed normid, mida tuleb järgida, samas mitte sekkudes siseriikliku süsteemi detailidesse, mis võimaldavad täielikumat ja rangemat kliendi vahendite kaitset.

Advokaat, kelle halduses on kliendi vahendid, peab isegi piiriülese tegevuse käigus järgima oma päritoluliikmesriigi advokatuuri reegleid. Advokaat peab olema teadlik küsimustest, mis kerkivad, kui kohalduvad rohkem kui ühe liikmesriigi reeglid, eriti siis, kui advokaadil on tegevuskoht vastuvõtvas riigis Advokaatide asutamisdirektiivi alusel.

Kommentaar artiklile 3.9 – Vastutuskindlustus

Art 3.9.1 kajastab soovitusi, mille CCBE samuti võttis vastu Brüsselis 1985. a novembris, vajaduse kohta kindlustada kõik Ühenduse advokaadid riskide vastu, mis kerkivad nõuetest nende vastu süüdistatuna ametialases lohkuses.

Art 3.9.2 vaatleb olukorda, kui kindlustust ei saa võtta alusel, mis on fikseeritud Art 3.9.1.

Kommentaar artiklile 4.1 - Kohtus kehtivad käitumiseeskirjad

See säte kehtestab põhimõtte, et advokaat on kohustatud järgima kohtu või vahekohtu reegleid, kus ta praktiseerib või esineb.

Kommentaar artiklile 4.2 - Erapooletus kohtumenetluses

See säte kehtestab üldise põhimõtte, et võistlevas protsessis ei tohi advokaat püüda saavutada oma vastase ees ebaõiglast eelist. Advokaat ei tohi näiteks võtta kohtunikuga ühendust ilma eelnevalt vastaspoole advokaati informeerimata ega esitada kohtunikule tõendeid, teatisi või dokumente nendest vastaspoole advokaati varakult teavitamata, välja arvatud juhul, kui see on lubatud menetluse reeglitega. Ulatuses, mis pole seadusega keelatud ei tohi advokaat anda kohtule teada või esitada kohtule ettepanekuid asja kompromisslahenduseks, mis on teinud teine osapool või selle advokaat, ilma teise osapoole advokaadi sõnaselge nõusolekuta. Vt samuti art. 4.5 allpool.

Kommentaar artiklile 4.3 - Käitumine kohtus

See säte kajastab vajalikku tasakaalu lugupidamise vahel kohtu ja seaduse suhtes, ühelt poolt, ja kliendi parimates huvides tegutsemise vahel, teiselt poolt.

Kommentaar artiklile 4.4 - Ebaõiged või eksitavad andmed

See säte kehtestab põhimõtte, et advokaat ei tohi kunagi teadlikult kohut eksitusse viia. See on vajalik selleks, et kohtute ja juriidilise kutse esindajate vahel oleks usaldus.

Kommentaart artiklile 4.5 - Suhted vahekohtunikega jne.

See säte laiendab eelnevaid sätteid kohtute ja muude organite suhtes, kes teostavad kohtu- ja kvaasi-kohtu funktsioone.

Kommentaart artiklile 5.1 - Advokaadiametite ühtsus

Need sätted, mis rajanevad Perugia deklaratsioonil, toonitavad, et avalikkuse huvides on, et juriidilise kutse liikmed säilitaks omavahel usalduse ja koostöö vaimu. Kuid seda ei saa ära kasutada, et õigustada juriidilise kutse huve seadmist õigusemõistmise või klientide huvide vastu (vt samuti art 2.7).

Kommentaart artiklile 5.2 – Koostöö

See säte arendab samuti Perugia deklaratsioonis esitatud põhimõtet, mille eesmärgiks on vältida arusaamatusi erinevate liikmesriikide advokaatide vahelistes suhetes.

Kommentaart artiklile 5.3 - Advokaatide omavaheline suhtlemine

Teatud liikmesriikides tuleb suhtlust advokaatide vahel (kirjalikku või suulist) tavaliselt hoida konfidentsiaalsena. See tähendab, et suhtluse sisu ei tohi teistele avalikustada, seda ei saa edasi anda advokaatide klientidele ning seda ei saa mingil juhul kohtus esitada. Teistes liikmesriikides pole selliseid tagajärgi, kui suhtlust pole tähistatud "konfidentsiaalsena".

Mõnes liikmesriigis peab advokaat hoidma oma kliendi täies ulatuses informeerituna igast asjakohasest teabest kolleegilt, kes tegutseb teise osapoole esindajana, seejuures tähendab tähis "konfidentsiaalne" vaid seda, et tegemist on juriidilise materjaliga, mis on mõeldud teavet saavale advokaadile ja tema kliendile ning et kolmandad pooled ei tohi seda kuritarvitada.

Mõnes riigis on nii, et kui advokaat soovib osutada, et kiri on saadetud kavatsusega vaidlus lahendada kompromissi teel ja et seda ei tule esitada kohtule, siis tähistab advokaat kirja "eelarvamusega".

Need olulised siseriiklikud erinevused tekitavad palju arusaamatusi. Seetõttu peavad advokaadid olema ülimalt hoolikad, toimetades piiriülest suhtlust.

Kui advokaat soovib saata kirja kolleegile teises liikmesriigis sellel alusel, et seda tuleb vaadelda nendevahelise konfidentsiaalse materjalina, või et see on "eelarvamusega", siis peab advokaat varakult küsima, kas kirja võidakse aktsepteerida sellel alusel. Advokaat, kes soovib, et teadet tuleb aktsepteerida sellel alusel, peab seda selgelt välja ütleva teatise päises või kaaskirjas.

Advokaat, kes on sellise teatise kavandatud saaja, kuid kes pole suuteline järgima või tagama selle saatmise tingimuse järgimist, peab saatjat sellest koheselt teavitama, hoides seega ära teatise saatmise. Kui teatis on juba kätte saadud, siis peab saaja selle saatjale tagastama selle sisu avaldamata või sellele mingil viisil viitamata; kui saaja siseriiklik seadus või reeglid takistavad saajal selle nõude järgimist, siis peab ta saatjat sellest koheselt teavitama.

Kommentaart artiklile 5.4 - Tasu soovitamise eest

See säte kajastab põhimõtet, et advokaat ei peaks maksma ega saada tasu kliendi soovitamise eest, mis tekitab riski kahjustada kliendi vaba advokaadi valikut või kliendi huvi saada parim teenus. See ei takista tasu jagamise kokkulepet advokaatide vahel nõuetekohasel alusel (vt samuti Art 3.6 üleval).

Mõnes liikmesriigis on advokaatidel teatud juhtudel lubatud vastu võtta ettemaksu, tingimusel, et kliendi parimad huvid on tagatud, et klienti kõigest teavitatakse ja klient on ettemaksuga nõustunud. Sellisel juhul kujutab advokaadi poolt võetud ettemaks osa advokaadi tasust kliendile osutatud teenuste eest ja see ei lange soovitamis tasude keelu alla, mille eesmärgiks on takistada advokaatidel salajase kasumi teenimine.

Kommentaart artiklile 5.5 - Suhtlemine vastaspoolega

See säte kajastab üldiselt aktsepteeritud põhimõtet ja selle eesmärgiks on edendada sujuvat asjaajamist advokaatide vahel ning takistada katseid teise advokaadi klienti ära kasutada.

Kommentaart artiklile 5.6 – Advokaadi vahetus

Art 5.6 käsitleb advokaadi vahetust. See eemaldati koodeksist 6. dets. 2002.

Kommentaart artiklile 5.7 - Vastutus tasude maksmise eest

Need sätted kordavad olulisel määral üle Perugia deklaratsiooni vastavaid sätteid. Kuna arusaamatused maksmatajäänud tasude eest vastutust kandva poole suhtes on tavaline põhjus, mis kutsub esile arvamuste lahknevuse erinevate liikmesriikide advokaatide vahel, siis on tähtis, et advokaat, kes soovib välistada või piirata oma isiklikku kohustust olla vastutav väliskolleegi tasude eest, peaks saavutama selge kokkuleppe selles küsimuses kohe tehingu alguses.

Kommentaart artiklile 5.8 – Noorte advokaatide koolitus

5.8 Pidev erialane enesetäiendamine

Iga advokaadi ametialaseks kohustuseks on end pidevalt kursis hoida arengutega seadusandluses. Eriti oluline on, et advokaadid oleks teadlikud Euroopa õiguse kasvavast mõjust nende tegevusele.

Kommentaart artiklile 5.9 - Vaidlused erinevate liikmesriikide advokaatide vahel

Advokaadil on õigus kasutada igasugust õiguslikku või muud vahendit oma kolleegi vastu teises liikmesriigis, millele tal on õigus. Siiski on soovitatav, et kui on tegemist kutsealase eetikainormide rikkumise või kutsealase vaidlusega, siis peaks püüdma esmalt vaidlus sõbralikult lahendada, vajadusel vastava advokatuuri või õigusliidu abil.